

Musika

Berri Txarrak: kapitalismoa euskal balioekin

Nazkatzeraino erabili dugu Zizeken txokolatezko laxantearen metafora, jabetu gabe sudur parean genuela aplikazio lokala. Sinpleki azaldua, txokolate laxantearen irudiak adierazi nahi du zerbait definitzen duen hori bera gabe eskaintzen zaizkigula produktu, jarrera edo keinu asko. Hesteak idortzen dituen txokolate zaporea du libratzen laguntzen digun botikak. Errebeldia zaporea du despolitizatzen gaituen musikak.

HEDOÍ ETXARTE

ERIC HOBSBAWM historialari marxistak zioenez, urrezko aroko “egitate politiko ikusgarriena, bereziki 1960ko eta 1970eko hamarkadetakoa, adin-klaseen mobilizazioa” izan zen. Horren ondorioz, “diskogintzak diru irabazi izugarriak sortu zituen politizazio gutxien zuten herrialdeetan”. Diskogintza hori rockari lotu zen bereziki eta aisiaren industriak “14-25 urte arteko gazteei ekoizpenaren %75-80 saltzen zien”. 80ko eta 90eko hamarkadetan punk eta hardcorearen mundutik merkatua kritikatu eta alternatibak eratu ziren *do it yourself!* eta bestelako mugimendu batzuetan. Halere, 90eko hamarkadan argi zioen Negu Gorriak: Rock&Rollaren industrian askok “atera deza-gun dirua kaosetik” zuten goiburur.

Edozein kasutan, defini ditzagun, beste aldagai nazionalen aurrean, euskal balioak lituzkeen kapitalismoaren nolakotasun batzuk. Beste garai batzuetan euskal kapitalismoa Leon XIII.aren eta kooperatibekin lotuko genuke; gaur egun, adibidez, itxurazko errebeldiarekin. Aurrez ezarritako dezibelio, hitz, itxura eta aurpegi keinu ustez apurtzaileekin performatzea eta bien bitartean Roadbroker Recordseko katalogoko talde bat gehiago izatea –zeina berez Warner Music Groupen beso bat den, 56 milioi dolar garbi irabazi zituen 2009an–. Euskal kapitalismoan, babes sinboliko moduan autoekoizpena egiten duten egitasmoak zinikoki aipatuko lirateke (“*YOU do it yourself, keep on guys beeing authentic, I prefer being radical chic and alternaVIP*”), gezurra badirudi ere, sorkun-

tzaren autonomiak, autokudeaketak eta autoeraketak eremu aberatsa izan baitu gurean, musikaren inguruan batez ere: Esan Ozenki, Metak, Talka, Bidehuts, Y las ardillas mágicas (Kerobia), Jo Ta Ke ekoizpenak, eta abar.

Balitzko euskal balioen forma bortitza da –Sadetik hona boteretsuak soilik gauza deza-ke arau-haustea, Polanski eta DSK transgresoreak dira–. “Put a Bar in!” esanaz eztarria zartatzea Nafarroa Garaiko gehiengo antiUPNarekin iraultzaileki bat egitea da (UPNko gehienak ere oso antiUPN dira). Beste ezaugarri bat hizkuntza indartzea da: euskaraz ere *star* izatea dago. Baina funtsean, uste dut apaiz gutxi proposatzen dutela gaur egun latinez egitea meza. Rockak tokian tokiko hizkuntzetan behar du izan.

**Euskaraz ere *star* izatea dago.
Baina funtsean, uste dut apaiz
gutxi proposatzen dutela gaur
egun latinez egitea meza**

Ideologiarekin jarraituz, errebeldia apurtzaileek –irritati formulen dinamiken alde– *shitty music* edo euskaraz esatearren, langileriaren-gehiengoak entzuten-duen-popa-eta-haien-tabernak, errotik kritikatu dituzte. Argudio musikal bat bera ere eman gabe mespretxatuko da *shitty music*-a: “noiztik da zaborra hemen dibertigarri?” Total, jabetzeko VI-VII-I, I-III-IV, II-V-I eta abarreko akorde segida berak egiten dituztela Shakirak eta Berri Txarrak, eta hitzen gama ezberdina eginda ere, bigarrenaren ukitu depresibo eta kastrantea kenduta, nahiko antzekoak direla mundu proiektuak: “Ospea edonola”. Musika aisialdia besterik ez da, denak berdin jarraitzearen aldeko tresna bat gehiago, eta, haustura birtuala antzeztean, lilura bikoitza. Batak onomatopeiak ditu, besteak “ouo”, “uoo”, “ooo”

eta sistema bokalikoaren bestelako erabilpen minimalistak.

Aitagura laxanteak, adibidez, wattioz jositako mikro batez proposatuko dio milakako masari liderrak gaizki daudela: “*leaders are very txarrak (naughty leaders!)*”. Leader anti-leaderra: txokolate laxatiboa berriz ere. Kapitalismoa italiar balioekin defendatzen duen Berlusconik ere autoritatea autoderrisioz higitzen du: “ez da egia adin-gabeko putak dioena, eta epailearen aurrean erakutsiko dut zakila tente jartzen zaidala!” (kasu ez naiz Berlusconiren erektzio-gaitasuna Berri Txarrakekoenarekin alderatzen ari). Bitartean militarrek bidaltzen ditu tren geltokietara bortxaketak ekiditeko aitzakiarekin.

Edo abestuko ditu maitemin askatzailerik gabeko maitasun kantak, “uzkia miazkatzea” iraina izango da, adibidez. Euskal balioetan gauza bat dago garbi: konpromiso poetikoa lekuz kanpo dago, eta poesiaren nozio minimoak saltatuko ditugu punk izpiritua aldarrikatuz. Ez ahaztu 90 minutuko showagatik orkestrako musikariak –edo ertzain batek– urtebetean irabazten duena eskatzea. Lantzean behin elkartasun kanta bat eginda bekatu soziala kitatuko da: karitatea, pozoia- ren dosia pixka bat arintzen denekoa.

Arazo bakarra ikusten diot kapitalismo mota horri eta da anglosaxoi ereduaren oso antzekoa dela promozio kanpainan: musikari buruz hitz egiten ez duten musikarien kasu misterioetsua. Musikari buruz baino, salgai fetitxei buruz berba egitea gurago duten musikariak. Aberats berriak haien kotxearekin nola: gitarra berria, bateria berria, teknikariaren curriculum, birako hiriak. Irudipena dut egungo pop-rocka ehungintzaren eskaparatea besterik ez dela, musika gutxienekoa dela.

Euskaldunon kontsumo ohiturak aldatzeko tenorean, oroitaraziko zaigu ez dugula ideiarik musika anglosaxoiaren azken 30 urteei buruz –musika orduan eta han hasi zen–. Umiltasu-

DANI BLANCO

Berri Txarrak taldea, 2009ko argazki batean.

na, beraz, eta autokritika, jainko ateoak zatzaizkigutela mintza. Ezjakintasun subordinatutik, onartzen dut hamarkada batez izan naizela Berri Txarraren zalea. Edozelan, ez nituen gertu musikaren analisia eta afera ekonomikoaren bisturia. Gaur, badakigu ez dagoela korrelazioarik Harkaitz Canoren arte ekoizpenaren eta zabalkundearen artean. Presentzia musikalean presentzia literarioan gertatzen den antzekoa gertatzen da, prentsa musikalaren nolabaiteko *omertá* susmagarri batekin: ez dago iragazkirik. 2005ean Asier Leozek Laboaren *Xoriek 17*ri egin kritikatik ez da disko txar bat egon euskal musikan, denak izan dira hobeak, bereziagoak, landuagoak, nazioartekoagoak. Deshazkundearen teoria ez aplikatu pop-rockaren industriari.

Errendizio sozialen garaian ez ginatke prest izan beharko askatzailerik ez diren produktuak askatzailatzat jotzeko. Tenore onean Willis Drummond entzuten jarraituko dut inongo *Epic problemik* gabe. Ez dugu “musikarekiko” errespetua eskatzen duten izarren karitatea behar. ■

EUDEL

EUSKADIKO UDALEN ELKARTEA
ASOCIACIÓN DE MUNICIPIOS VASCOS

Zabalgune Plaza, 5
48009 Bilbao
☎ 94 423 1500
Faxa: 94 424 3947
eudel@eudel.net

www.eudel.net